

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 107/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Beňo & partners advokátska kancelária, s. r. o., Námestie sv. Egídia 40/93, Poprad, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 28Ek/1744/2022 z 9. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením exekučného súdu, ktoré žiada zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie s tým, že mu bude zakázané pokračovať v porušovaní základného práva a prikázané obnoviť stav pred jeho porušením.

II.

2. Právny predchodca sťažovateľa povinnému poskytol pôžičku 10 000 eur a povinný sa v zmluve zaviazal vrátiť mu ju spolu s poplatkom za poskytnutie, a to v 12 mesačných splátkach po 866,67 eur na vrátenie pôžičky a 33,34 eur na poplatok, splatných vždy do 22. dňa v mesiaci od januára do decembra 2022. Povinný popritom v notárskej zápisnici zo 17. januára 2022 vyhlásil, že dlh 10 000 eur, čo sa týka dôvodu a výšky, uznáva. Zápisnica ďalej obsahuje (i) prepis niektorých ustanovení zmluvy o pôžičke, (ii) súhlas povinného s tým, že ak neplní záväzok, zápisnica bude exekučným titulom, a (iii) údaj, že predmetom plnenia je čiastka 10 000 eur a čas plnenia je 22. december 2022.

3. Na základe tejto notárskej zápisnice sa po postúpení pohľadávky sťažovateľ ako oprávnený návrhom na vykonanie exekúcie z 29. júna 2022 domáhal od povinného vymoženía 9 160,01 eur s úrokom z omeškania v sadzbe 9 % ročne z 9 160 eur od 8. júna 2022 do zaplataenia. Úrok z omeškania si uplatnil odo dňa uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky. Na výzvu okresného súdu uviedol, že jeho pohľadávka sa stala okamžite splatnou vyhlásením z 1. júna 2022,

ktoré bolo povinnému doručené 6. júna 2022, s tým, že úrok z omeškania si uplatňuje, hoc aj nie je uvedený v notárskej zápisnici, keďže to pripúšťa § 45 ods. 3 Exekučného poriadku (ďalej len „EP“). Keďže v notárskej zápisnici nebol záväzok povinného zaplatiť úrok z omeškania, okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 27. októbra 2022 návrh na vykonanie exekúcie v tejto časti zamietol, čo odôvodnil tým, že v tejto časti je v rozpore s exekučným titulom podľa § 48 ods. 2 prvej vety EP.

4. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť s tým, že rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka vychádza zo stroho odôvodneného nesprávneho právneho posúdenia. Poukázal na to, že nárok na úrok z omeškania je sankciou, ktorá vzniká bez ďalšieho zo zákona, a preto „v právnom záväzku“ nemusí byť bližšie určené, že veriteľovi tento nárok vzniká. Poukázal na to, že na vznik nároku na úrok z omeškania nie je potrebné dojednanie veriteľa a dlžníka.

5. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sudcu bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá s tým, že materiálnym predpokladom exekúcie je exekučný titul, no v notárskej zápisnici neboli úroky z omeškania uvedené, povinný ich v nej neuznal a nesúhlasil s ich vykonateľnosťou. Ak by mali platiť argumenty sťažovateľa, žiaden exekučný titul by nemusel obsahovať určenie úrokov z omeškania, čo by viedlo k tomu, že určenie tohto nároku by sa neodvíjalo od objektívneho určenia v notárskej zápisnici, ale len od vôle oprávneného, čo je neprípustné.

III.

6. Sťažovateľ porušenie svojho základného práva odvodzuje od právneho omylu, na základe ktorého bol sčasti o úroky z omeškania jeho návrh na vykonanie exekúcie zamietnutý. Vychádza z toho, že je nemožné, aby v notárskej zápisnici boli konkretizované úroky z omeškania, a to z dôvodu, že nemožno určiť, kedy dôjde k omeškaniu a aká bude sadzba úrokov v čase omeškania. Rovnako ako v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zdôrazňuje, že nárok na úrok z omeškania vzniká zo zákona, a preto nie je potrebné, aby bol uvedený v notárskej zápisnici. Pritom treba brať do úvahy, že v čase spisovania zápisnice dlh sťažovateľa ešte nebol splatný a zo zápisnice vyplýva, že k uznaniu záväzku došlo aj v časti príslušenstva, teda aj úroku z omeškania.

7. Sťažovateľ uvádza, že splnil všetky podmienky podľa § 45 ods. 3 EP, podľa ktorého sa exekúcia môže týkať aj úrokov z omeškania. Považuje za nezmyselné, aby mu právo bolo priznané sčasti istiny, a nie sčasti úrokov z omeškania ako príslušenstva istiny. Ak by bol prijatý formalistický výklad § 45 ods. 3 EP, mohol by sa domáhať len celej istiny, a nie jej časti. Zdôrazňuje, že si uplatnil len istinu 9 160 eur, a nie 10 000 eur, ako bolo uvedené v zápisnici. Keďže z istiny mu vznikol nárok na úroky z omeškania po zosplatnení, je toho názoru, že si uplatnil príslušenstvo na základe zápisnice v rozsahu podľa § 45 ods. 3 EP. Opakuje, že nie je predstaviteľné, aby v notárskej zápisnici akokoľvek bližšie špecifikoval úroky z omeškania, ktoré, ak vôbec, vzniknú v budúcnosti.

IV.

8. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou (III. ÚS 391/09). Ústavný súd preskúmava len to, či zákony neboli vyložené spôsobom,

ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07). Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

9. Z hľadiska posúdenia dôvodnosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa je rozhodné to, či právny názor okresného súdu, na základe ktorého bol zamietnutý jeho návrh sčasti o vykonanie exekúcie k úroku z omeškania, je výsledkom zjavného právneho, a preto ústavne relevantného omylu. Tak tomu nie je, a preto bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

10. Pre posúdenie nastolenej právnej otázky výkladu podústavného práva okresným súdom sú rozhodné ním v zhode so sťažovateľom aplikované ustanovenia EP, a to § 48 ods. 2 prvá veta EP, podľa ktorej *exekúciu možno vykonať na návrh toho, kto je oprávnený požadovať splnenie nároku z exekučného titulu preto, že povinný dobrovoľne nespĺnil to, čo mu exekučný titul ukladá; § 53 ods. 3 písm. a) EP, podľa ktorého súd návrh na vykonanie exekúcie zamietne, ak zistí rozpor návrhu alebo exekučného titulu s týmto zákonom; § 45 ods. 2 písm. c) EP, podľa ktorého exekučným titulom je aj notárska zápisnica, ktorá obsahuje právny záväzok a v ktorej je vyznačená oprávnená osoba a povinná osoba, právny dôvod, predmet a čas plnenia, ak povinná osoba v notárskej zápisnici s vykonateľnosťou súhlasila, a § 45 ods. 3 EP, podľa ktorého ak záväzok v notárskej zápisnici podľa odseku 2 písm. c) vznikol z právneho úkonu, predmetom ktorého bolo poskytnutie peňažných prostriedkov, môže sa exekúcia týkať iba sumy predstavujúcej poskytnuté peňažné prostriedky a úrokov z omeškania. Inak sa záväzok v notárskej zápisnici nemôže týkať zmluvných pokút.*

11. Notárska zápisnica je exekučným titulom svojho druhu, keďže na rozdiel od ostatných exekučných titulov nejde o rozhodnutie, ktoré by bolo vydané orgánom aplikácia práva, v ktorom sa v nadväznosti na nesplnenie určitých povinností autoritatívne deklaruje určitá povinnosť. Notárska zápisnica je výsledkom dojednania zmluvných strán a exekučným titulom sa stáva bez toho, aby súd alebo iný orgán verejnej moci deklaroval povinnosť dlžníka v súkromnoprávnom vzťahu. Okrem toho k deklarácii povinnosti splniť určitý záväzok môže, no nemusí dôjsť ešte predtým, ako došlo k splatnosti peňažného dlhu tak, ako tomu bolo aj v prípade sťažovateľa.

12. Účel, osobitosť a flexibilita tohto inštitútu, ktorý je upravený v EP ako procesnej norme, preto na strane jednej vedie k jeho formalizácii predpísaním kvalifikovanej formy a obsahu zápisnice [§ 45 ods. 2 písm. c) EP], ale aj k materiálnym obmedzeniam toho, k čomu sa povinná osoba môže v notárskej zápisnici zaviazat' tak, aby na jej základe mohlo dôjsť k exekúcii (§ 45 ods. 3 EP). Z § 45 ods. 3 EP vyplýva obmedzenie, ktorého účelom je ochrana dlžníkov, ktorým boli poskytnuté peniaze. Preto toto ustanovenie obmedzuje možnosť vyhlásenia dlžníka v notárskej

zápisnici len na časť jeho záväzku, ktorý spočíva v povinnostiach vrátiť poskytnuté peniaze a zaplatiť úrok z omeškania. Preto sa povinný v notárskej zápisnici účinne tak, aby bolo možné pristúpiť k exekúcii, môže zaviazat' len na vrátenie poskytnutých peňazí, tak ako tomu nepochybne bolo v prípade sťažovateľa a jeho dlžníka, a na zaplatenie úroku z omeškania, tak ako tomu v prípade sťažovateľa a jeho dlžníka zrejme nebolo.

13. Sťažovateľom okresnému súdu predložená notárska zápisnica obsahovala len záväzok povinného vrátiť sťažovateľovi ako pôžičku poskytnutú istinu. Treba súhlasiť so sťažovateľom v tom, že vzhľadom na čas, v ktorý k vyhláseniu dlžníka v zápisnici došlo, nemohla obsahovať aj dostatočne určitý záväzok na zaplatenie úroku z omeškania, keďže v čase spísania zápisnice nemohlo dôjsť k deklarovaniu skutočností, ku ktorým nedošlo. Z tohto argumentu sťažovateľa však nemožno dospieť k záveru, že na to, aby sa predmetom exekúcie stali aj úroky z omeškania, stačí, ak k vzniku tohto nároku dôjde, tak ako tomu bolo v prípade sťažovateľa a povinného, keď nastali ďalšie hmotnoprávne skutočnosti (omeškanie dlžníka a zosplatenie zostávajúcich splátok) a tomu zodpovedajúci vznik nároku na zaplatenie úrokov z omeškania z celej nesplatennej istiny.

14. K súhlasu povinného v osobitnej forme vyhlásenia v notárskej zápisnici, ktorým by deklaroval tento svoj záväzok, nedošlo, a preto záver okresného súdu o tom, že je rozpor medzi exekučným titulom – notárskou zápisnicou a návrhom na vykonanie exekúcie nemožno považovať za zjavný právny omyl pri aplikácii EP ako predpisu podústavného práva. I keď z pohľadu sťažovateľa ide o zrejme o nepraktický následok, ktorý môže viesť k tomu, že na úplné vymoženie svojho nároku bude musieť podať žalobu, nejde o následok, ktorý by bolo možné považovať za rozporný s jeho základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Tento nepraktický následok je výsledkom toho, že ním použitá notárska zápisnica je exekučným titulom svojho druhu, ktorý je ustanoveniami EP konštruovaný tak, že pri jeho využití nemusí dôjsť k vymoženiu celej pohľadávky vrátane úroku z omeškania ako jej príslušenstva.

15. To však nevyklučuje realizáciu základného práva sťažovateľa k tomuto prípadnému príslušenstvu podaním osobitnej žaloby pre prípad, ak exekúcia istiny nebude viesť k dobrovoľnému plneniu úroku z omeškania zo strany dlžníka. V konečnom dôsledku pre nútené vymoženie celého nároku sťažovateľa vrátane dojednaného poplatku, tak ako vyplýva z dojednaní v zmluve o pôžičke, je i tak nevyhnutné, aby sa svojho práva domáhal žalobou. V tejto súvislosti neobstojí ani argument sťažovateľa, že na základe notárskej zápisnice nemôže vôbec dôjsť k vymoženiu úroku z omeškania. Tak tomu nie je, keďže nemožno vylúčiť to, že k vyhláseniu dlžníka v notárskej zápisnici dôjde potom, ako sa dlh stal splatný a došlo k omeškaniu s následkom vzniku deklarovaného nároku na zaplatenie úroku z omeškania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2023

Robert Šorl
predseda senátu